

TRIBUNA POPORULUI

Abonamentul:

Pe un an . . . 4 Cor. | Pentru România și America:
Pe un jum. an . . . 2 Cor. | Pe un an . . . 10 cor.
Un număr 4 filieri.

Apare în fiecare Duminecă.

Redacția și Administrația: Strada Deák Ferenc 20.
Inserțiunile se primesc la administrație. — Manuscripte
nu se înapoiază. — Telefon pentru oraș și comitat 502.
Mulțumite publice și Loc deschis costă fiecare șir 20 fil.

Unirea ne este țaria.

În trebile politice ale țării noastre s'au ivit noi încercături mari și grele. După doi ani de stăpânire, guvernul contelui *Khuen-Héderváry* a ajuns acolo unde, înaintea lui, ajunseseră toate guvernele ungurești cari n'au voit să asculte glasul vremenilor nouă și să se potrivească lor. Conte *Khuen-Héderváry* a încercat să îmbete lumea cu apă rece, făcând în stânga și dreapta tot felul de făgăduieli. Și-a ajuns ca acum să nu poată împlini nici cele făcute *Curtii*, nici cele făcute parlamentului.

Ajuns astfel între două focuri nu-i rămâne alta decât să se retragă, făcând loc altui guvern. Retragerea aceasta nu s'a întâmplat încă, dar nu mai poate fi amânată multă vreme.

De doi ani de zile, în Camera din Budapesta nu mai este vorba decât de legile militare și de legea votului universal. Amândouă aceste privesc de aproape toate popoarele din țara aceasta, pentru că toate popoarele vor purta sarcinile ce le aduc legile militare și toate popoarele trebuie să se împărtășească, în aceeași măsură, de drepturile lărgite pe cari ar fi să le dea noua lege a votului universal.

Legile aceste nu-i privesc numai pe *Unguri*, ci-i privesc și pe *Români*, *Slovaci*, *Sârbi* și celelalte popoare nemaghiare cari

locuiesc această țară. Și, cu toate acestea, vedem cum în acești doi ani din urmă de când se vorbește în Camera deputaților despre noile legi, se pomenește numai de *drepturile poporului unguresc*, par'că alte popoare nici n'ar mai trăi în Ungaria aceasta.

Când, înainte cu doi ani, contele *Khuen-Héderváry* a fost numit ministru-președinte și a pornit să facă alegeri nouă, și-a dat bine seama că noul parlament va fi chemat să voteze legile aceste de cea mai mare însemnătate. A căutat dar să aibe în Camera nu numai mai mulți deputați decât partidele dușmane, ci a căutat în aceeași vreme ca acești deputați să fie întru cât se poate numai *Unguri*.

Ne aducem aminte cum s'au petrecut alegerile. Cei mai de seamă oameni ai noștri au fost scoși din parlament și în cele mai românești cercuri au fost „aleși” — ca să zicem așa, căci numai *alegeri* n'au fost alegerile făcute de *Khuen* — streini de neamul și legea noastră. Pe-alocuri vom fi avut și noi oarecare vină că am fost înfrinți, dar pricina adevărată și cea mai grea au fost fărădelegile fără număr ce s'au săvârșit împotriva candidaților noștri naționali și a alegătorilor noștri români.

Și-am ajuns ca poporul românesc de aproape 4 milioane să n'aibă în Camera deputaților decât abia 5 oameni, al căror glas se pierde în urletele dușmănoase ale

celorlalți peste 400 de deputați unguri. Și astfel lupta în parlament s'a dat aproape numai între *Unguri*.

Dar guvernul contelui *Khuen-Héderváry* n'a fost cinstit nici față de toți *Ungurii*. Și împotriva partidului *justhist*, care dintre toate partidele ungurești luptă mai hotărât pentru votul universal, s'au săvârșit la alegeri multe volnicii, încât și acest partid a ieșit din alegeri slăbit. A avut însă o vreme oarecare sprijinul partidului *Kossuthist*, astfel încât guvernul n'a putut să câștige dela Camera deputaților votarea legilor militare. Opoziționiștii cereau ca mai nainte să se voteze legea votului universal și numai noul parlament să voteze legile militare.

Guvernul contelui *Khuen-Héderváry*, slugarnic cum sînt guvernele noastre, a făgăduit că va vota legile militare *neschimbate* și cum n'a reușit până acum, s'a înțeleș cu partidul *kossuthist* asupra unor schimbări ale acestor legi, prin cari noi, popoarele nemaghiare, suntem și mai mult neîndreptățiți.

Cercurile hotăritoare din Viena n'au încuviințat însă aceste schimbări, partidul *kossuthist* ține însă la ele și astfel guvernul a ajuns în corn de capră: nu poate împlini nici ce-a făgăduit *Vienei*, nici ce-a făgăduit *Ungurilor* din partidul lui *Kossuth*. Dar n'a putut să înfrîngă nici opoziția partidului *justhist*, care împiedecă prin tot

Ion Rusu Ungureanu.

De Mihail Sadoveanu.

Intr'o zi, la o moară din marginea tirgului, am întâlnit un om cu ciudată înfățișare. Capul lui semăna cu capetele Chinezilor de pe cutiile de coai. Aceiași ochi mici și oblici, umerii obrajilor ieșiți, același fuor de barbă rară. Se vedea a fi un om năcăjit: cu obrazul ars, cu o privire trudită. Sumanul și țării îi erau peteciți, dar curați. În cap purta o căciulă albă, cu zagara neagră. Sta liniștit, răzimat de un stâlp; parcă se gândea la lucruri adânci. Din când în când, un gospodar încearca o lopăție de făină din postavă și se apropia de dînsul. El se îndrepta cu un zîmbet prietenesc, cu câteva cuvinte murmurate, și aducea dela șold în față o trăistă vrîstată. Gospodarul turna făina; el se răzima iar de stîlp, cu aieru-i de amărăciune.

O vreme l'am observat de-afară; apoi m'am îndreptat spre el. Când m'a văzut intrînd, s'a descoperit și s'a ploconit cu smerenie. Imi zîmbi și mie ca unui prieten și așteptă să-i vorbesc.

Îl întrebai câteva lucruri. De unde e, cum îl cheamă. În vuietul morii el se pleca spre urechia mea și rostca vorbele cu greutate, din gâtlej. A-vea o întinare tristă și blîndă, parcă voia să se plîngă.

Și numele-i era curios: Ioan Rusu Ungureanu!

„Eu îs dincolo, dela munte, de pe apa Bistriței... Îs un om beteag, îmi zicea el, nu mai pot munci cu palmele... Îs betoag în coș. De purtat mă port cu greutate. Și umblu așa, de ici-colo, și creștinii buni mă miluiesc...”

— Nevastă, copii, ai?

— Am avut, dar nevasta a murit de mult, de pe când eram om toafăr. Iar copiii s'au răzlețit prin lume; numai așa, din când în când mă înfălnesc cu ei...

Eșirăm afară din vuietul morii. Omul își acoperi încet, cu grijă, plețele cărunte. Umbla cu greutate și zimbea neconținut. În fața soarelui elipi de câteva ori.

„Iacă și sfântul soare, zise el, sfântul soare ni-i prieten, el totdeauna ne vrea binele...”

Îl întrebai:

„Și cum trăiești singur?”

„Nu trăiesc singur. Oamenii cei buni toți mi-s frați. Intru într'un sat și mă opresc la poarta unui Român. O nevastă mă vede și mă milostivește. Vede că mă port cu greutate și că nu vreau răul nimănui, Na-ți omule, zice, un ou și puțintică făină... De-acolo mă duc în altă parte: găsese alt suflet bun, mă așez lângă foc și-mi pregătesc puțintul ce-mi trebuie. *Bogdaproste!* zic și de-acolo mă duc la o fântână. Imi dă și fântâna apa, și eu mă întore la răsărit și mulțămesc lui Dumnezeu pentru bunătățile lui...”

„Eu îs prietenul oamenilor, zise el iar, după puțină tăcere și cu oarecare taină. Când îi scetă și trec numai nori albi pe departe, prin fundurile cerului, vin oamenii la mine și-mi zic așa: Bate Ioane, moș Ioane, adu-ți aminte și de noi, că ne trebuie ploaie. Ș'atunei mă duc eu la apa Bistriței și cad în genunchi și mă rog la Maica-Domnului. Zic: Sfântă Născătoare, îndură-te de noi cei păcătoși! Desleagă izvoarele cerului! Dă poruncă norilor să lase ploaie... Să curgă ploaie ca apa Bistriței, că sufăr câmpiile, și îs insetate vitele...”

Dacă nu ți-i milă de noi, fie-ți milă măcar de vițioarele creștinilor... Ascultă-mă, maică, pe mine păcătosul. — Și Maica-Domnului se îndură, mă ascultă și dă ploaie.

„S'asa când se întâmplă de vin nori urțiți și necurați, cu ghiață și încep a bate clopotele de spaimă, eu iar mă gândesc: Cum să se prăpădească așa munca omului, toate ostenele și lacrimile lui? Și știu vorbe pe cari le spun asupra balaurului și asupra norilor spurcați, și se duce piatra pe locuri pustii, și scapă satele creștinilor... De-aceia și oamenii cari pot munci, nu mă lasă pe mine beteagul, și-mi dă fiecare ce poate și ce-l lasă inima...”

Ioan Rusu Ungureanu mă învălui într'o privire caldă și ochii i-se umeziră. Oftă apoi, și se așeză pe laiță. Vuietul pietrilor, bătaia feicilor, glasul oamenilor, umpleau moara. Câteva găini ciuguleau dela picioarele noastre grăunțele risipite în bătătură. În soarele cald de primăvară, Ioan Rusu închise pleoapele, apoi păru a-și aduce aminte de ceva și se întoarse spre mine.

„Azi am intrat în tirg, zise el, m'am dus să văd o prietenă a mea... Stă aici, în ulița Rădășenilor. Am cunoscut-o de când era numai atâta, nici n'ajungea cu capul chimirul oamenilor. Ei, pe urmă a crescut, s'a făcut fată mare și s'a dus după un tirgoveț, care-i slujbaş... Am auzit că tare frumos scrie: are mână ușoară... Și mă duc s'o văd. Am purtat-o în brațe, ș'am hrănit-o, și dela grea boală am scăpat-o. Poate-a pune pribeagului ceva pe un colț de masă. Da' ea, când m'a văzut la poartă că-i rid cu prietenie, tare s'a mai supărat și nu m'a cunoscut; și-a prins a țipa. Eu am plecat capul și m'am dus dela poarta ei. Acu câțiva ani era fată la noi în sat. Acu era

felul de apucături votarea legilor militare și cere ca înaintea tuturor altor legi să se înlăpătească legea votului universal.

Guvernul austriac din Viena s'a împotrivit de asemenea împotriva făgăduielilor făcute kossuthiștilor și contele Khuen-Héderváry a trebuit să meargă la Viena să ceară hotărîrea Maj. Sale.

Hotărîrea aceasta nu s'a adus încă, dar în cercurile cari pot să știe adevărul se spune că hotărîrea Maj. Sale va fi împotriva guvernului ungureș, care va trebui să se retragă.

Poate pe la începutul săptămânii viitoare retragerea aceasta se va și întâmpla.

*
Ca și până acum, noi Românii vom rămâne singuri, fără prieteni adevărați în cuvântul cărora să ne putem încrede. Făgăduieli frumoase vom mai primi noi din partea partidelor ungurești, dar făgăduielile vor rămânea ca și până acum numai vorbe...

Singura noastră tărie este *Unirea*.

În fața vremilor grele ce ne așteaptă nu putem da cititorilor noștri decât un singur sfat:

Să nu dăm ascultare corbelor ademnităre ce ne vor veni și dintr-o parte și dintr'altă, ci să rămănem întotdeauna credincioși steagului partidului nostru național-român.

Săptămâna politică.

— Sedința Camerei. —

Săptămâna aceasta și zilele din urmă ale săptămânii trecute au reînviat sedințele furtunoase din anii trecuți, când, fiind ministru-președinte contele Tisza, opoziția a răsturnat ordinea în Camera.

Dupăce încercările de împăcare cu partidul justhișt n'au reușit, fiindcă acest partid cere cu stăruință ca guvernul să prezinte parlamentului fără amânare proiectul de lege despre votul universal, — s'a reluat lupta în Camera deputaților.

frumoasă și gătită: cucoană... și și-a schimbat cântarea... Ce să fac? Sunt un biet sărman, nu m'a cunoscut. M'am întors din drumul meu și-am venit la moară aici, unde m'au miluit oamenii cu puțină făină...

— Ceice se ridică de jos, asupra mai tare pe sărmani, zisei eu.

— Asta așa-i, răspuse Ungureanu, suspinând. Asta am băgat-o de seamă de mult. Eu am apucat vremuri mai vechi. Am apucat vremea când nu știa nimeni de judecător și de primar. Judecata se făcea la curtea boierească și vechiul era mai mare... Și apoi băteau pe oameni pentru datorii și-i judecau oi la curte în voia lor...

— Când a fost asta? Înainte de Cuza?

— Ei, de mult, dar dupăce a dat Vodă-Cuza pământurile...

— Apoi pe-atunci, erau primari și judecători...

— Eu știu? Eu așa am apucat la noi. Dupăce de pe-atunci au prins a se ridica felurite slujbe dintre ai noștri, și apoi mă gândesc la vorba dumitale, că ei mai tare ne-au fript... Era primar unu' Jăpa, și apoi mi-a luat biru de două ori, și-a venit și-a treioară, în puterea nopții... Eu am îndrăznit a spune o vorbă, el m'a turnat la pământ cu vătăjeii lui, și rân n'a usturat: și-au cântat în ladă și numai vre-o opt franci și jumătate au găsit, și i-au luat. Apoi de-atunci din bătaia cea am rămas eu slab de piept...

— Cum se poate una ca asta? Doar nu era țara în pradă.

— Ei, nu era. Dar ce puteam face? Cășa umbla primarele cea al nostru Jăpa, în puterea nopții, și împlinea oamenii pentru datorile perceptului...

Hotărîți să împiedece cu orice preț votarea legilor militare, deputații din partidul lui Justh au încercat din nou să amâne discuția cerind votări cu numele. Noul președinte n'a voit să îngăduie, însă, decât o singură votare asupra mai multor cereri, ceea ce i-a făcut pe Justhiști să-i spună președintelui *Návay* vorba grea că și-a căleat cuvântul dat.

S'a născut în Camera o învălmășală nemaipomenită. Deputații au sărit toți de pe scaune și au încunjurat tribuna președintelui. Un deputat opozițional i-a dat președintelui o coală de hîrtie prin care se cere sedința secretă. Președintele însă, pornit, a aruncat hîrtia la o parte. La această nesocotire a legii, opoziția a început să-l hulduiască pe președinte, care a fost nevoit să fugă de pe tribună.

Înzadar a mai încercat *Návay* să prezideze, opoziționistii nu au îngăduit-o până nu a cerut *ier-lare*.

Sedințele următoare au fost aproape tot atât de furtunoase. Toată truda guvernului și toate și-reflexiunile președintelui se dovedesc neputincioase în fața opoziției. Pace nu se va putea face, *până nu se va prezînta parlamentului legea votului universal*.

*
Abdicerea guvernului cont. Khuen-Héderváry. Zilele guvernului de azi sunt numărate. Contele *Khuen-Héderváry* a fost primit de Maj. Sa în două rânduri în audiență. În amândouă rândurile a cerut sprijinul Maj. Sale, dar nu l-a primit.

În cercurile cari stau aproape de guvern se spune cu toată hotărîrea că guvernul a căzut și va fi înlocuit prin un nou guvern în frunte cu ministrul de finanțe de azi *Lakács*, care va veni ca să înlăpătească votul universal.

*
Petiția alegătorilor români dela Ighiu respinsă. *Petiția alegătorilor români dela Ighiu împotriva alegerii ficiorului de fișpan Szász a fost respinsă, cum nici nu ne-am așteptat astfel.*

Înzadar s'a doredit că alegătorii candidatul naționalist Dr. A. Vaïda au fost opriți dela votare, că alegătorii lui Szász

au fost cumpărați, — Curtea de Casație (Curia) nu n'a dat dreptate.

Mai este petiția dela Orăștie... Soarta ei o știm de pe acum: Va fi și aceasta respinsă.

*
Cauzele emigrării. Prefectul (fișpanul) din Sătmar a întrebat pe toți subprefecții din comitat asupra cauzelor emigrării. Din răspunsurile date, un ziar din orașul Sătmar trage următoarele concluzii:

„Toți subprefecții găsesc cauzele emigrării în împrejurări externe. Reduc emigrarea din comitat la mișcările generale din întreaga țară, cari se fac pentru emigrări. Asta o adevărește și faptul că partea cea mai mare a celor plecați a trecut din îndenin propriu și nu hotărîți de agenți. Sunt atrași în deosebi de povestirile celor emigrați, cari descriu cu bine toate cele din America. O altă cauză este și lupta pentru pământ. Înainte de plecare cumpără în preț urcat pământ, ridicând banii de lipsă dela bănci, pe cari îi plătesc din agoniseala în noua țară. Astfel numără subprefecții și băncile între aceste cauze. Contra emigrării — zic mai departe — nu se poate lua aici acasă nici o măsură, adevărindu-se toate dispozițiile legii despre emigrare, ca neorăspunzătoare realității. Ar fi de datoria guvernului american ca să împiedece el emigrarea.”

Atât scrie ziarul. Din răspunsurile subprefecților au rămas însă multe alte cauze, cari înșirăm și noi câteva: întinsele moșii, cari lipsesc pe țărani de pământ, marile dări ce store viața și apoi nebuna prigonire în vederea ideii de stat...

*
Maj. Sa în Gödöllő. Din Viena se lățise săptămânile trecute știrea că M. Sa împăratul va veni luna aceasta — după programul anului trecut — pentru câțeva vreme la Gödöllő. Planul acestei călătorii a fost hotărîit definitiv și se da ea sigură plecarea M. Sale pentru ziua de 20 Martie, când deja împăratul Germaniei — a cărui vizită se așteaptă — va fi părăsit Viena. La Gödöllő M. Sa va sta două săptămâni și în acest interval (trăstimp) va veni și la Budapesta și va da audiențe. În preajma Paștilor se va întoarce din nou la Viena și va rămâne în Schönbrunn până la începerea curei din Ischl. Țiând seamă că la manevrele armatei ce vor avea loc toamna aceasta în Ungaria M. Sa, nu va lua parte, va pleca la Ischl mai curînd ca de obicei.

— Noaptea nu-i voie să umble perceptorul, nici să împlinească...

— Știu, știu, zise cu blândețe Ungureanu. Au știut cu chiar atunci, dupăce m'a năcăjit și mi-a luat opt lei și jumătate... Dupăce s'a întâmplat atunci mare poznă în satul nostru. Mai la vale de mine ședea unu' Gheorghe Ursu, gospodar vrednic, da' inte din firea lui. Tot anzea el zvoană prin sat, că țipau femeile și copiii. Pune el pe nevastă să închidă ușa. Și se duce Jăpa și la dânsul. Era în puterea nopții. Pune Jăpa mâna pe clanta și scutură ușa și strigă: Deschideți, măi! Da' femeia din casă: Cine-i? Nu deschid, nu-i bărbatul meu acasă. — Așa? și începe primarele a sudui. Nu-i acasă? dacă nu deschizi, stric ușa. Să plățiți banii birului, că vă ia dracul... Și poe! în ușă, poe! — Atunci Gheorghe Ursu a ieșit în tindă și a împins pe femei în casă. A pus mâna pe o sapă, a deschis ușa și-a loșit în prag cât era de mare și de voinic. — Care-i măi? Ce bir în puterea nopții? Ce căutați voi să spargeți ușile oamenilor? Ce căutați pe la neveste?... Da' primarele de colo zice: Mă! eu îs Gheorghe Jăpa. Când a zis vorba asta, Gheorghe Ursu l'a pălit cu muceha sapei! L'a culcat la pământ. Pe urmă l'a apucat de păr și l'a tras în casă, l'a năcăjit o vreme, căci cea nici nu se mai putea ținea pe picioare de bătut ce era...

„Și cum îl judeca Gheorghe Ursu pe primar, s'a vestit în sat, și s'au strîns femeile care aveau bărbații la lucru la câmp, pe care le prădase Jăpa și le împlinise, și m'am dus și eu. Și Gheorghe Ursu pusese pe primar pe un scaunș și nevasta-i pusese într'o strachină niște sarmale și alătura o bucată de mămăligă, și gospo-

— Apoi tot voia lui Dumnezeu și acolo, darul îl îndemnă să mănânce... Mănâncă măi! Dacă-i uăvălit în casa mea la vreme de noapte, câtă să mănânce! — Da' Jăpa era așa de bătut și îngrozit, că nici nu știa pe ce lune-i și nu putea blești nici o vorbă... Dacă nu mănâncei, atunci să-mi cânti, măi bade! zice Ursu... Dacă nu cânti, îți mai dau un ropot de ciomege... Cum știi tu, măi, să viți în boale copiii și femeile și să stâlcești pe cei nevoieși?... Frate cu noi ești tu, măi, ori dușman?... Și l'a dăscălit atunci Gheorghe Ursu și l'a luat paralele și le-a dat înapoi la femei... L'a seos parale și din ciubote. Și-a făcut soceleală până într'un ban... Da' eu mă uitam și tot îmi ștergeam cu mâna o leacă de sînge care-mi dădea pe nas... și mă gândeam: Cum o îndrăsnit Gheorghe Ursu să dee în omu' stăpînirii?... Că stăpînirea-i dela Dumnezeu și-i cu primejdie dacă te ridici împotriva ei... Eu am plecat capul, ce să fac? Da' Gheorghe Ursu a făcut o poznă ca aceasta...

„Laca așa s'a întâmplat, sfirși oftînd Ungureanu. Da' ce ochi avea Gheorghe Ursu și ce braț de erită!... Dupăce n'a mai îndrăsnit primarele să se ridice împotriva lui... Eu, ca omul cel slab, m'am lăsat în voia celui tare, și-am rămas cel bătut și horopsit și cel betoag... Iar Gheorghe Ursu bine n'a făcut ce-a făcut...”

— De ce n'a făcut bine?

— Hei... de ce... căci Dumnezeu ne are în grija lui. El ne dă ploaie, el ne dă și piatră și secetă. El ne dă boale și oameni răi, pentru păcatele noastre. Aceste sunt orînduirii drepte, și trebuie să suferim și să zicem așa: Asta-i voia lui Dumnezeu Sfîntul.

Argumente dureroase în viața Românilor din Ungaria.

De N. Iorgă.

Să mi-se deie voie să mă bucur, dar din toată inima, de două nenorociri ce s'au întâmplat Românilor de sub Coroana bunului Sfânt Ștefan, cel care, precum se știe, era prietenul înainte de vreme al naționalităților.

Cea dintâi e izgonirea din seminarul romano-catolic dela Oradea-mare a unui mare număr de seminaristi români „greco-catolici”, adică a tuturor școlarilor de neamul nostru. Un pedagog, om al lui Dumnezeu, ca unul ce era cleric, s'a indignat auzind pe un elev vorbind românește.

„Iătrind în valahă”, vreau să zic — la căpătâiul unui prieten de acelaș neam. Profesorii, înștiințați, au oprit această scriboasă limbă, în care totuși, cu voia Sfântului Părinte dela Roma, de două veacuri și mai bine se cântă în bisericile unite ale Românilor laudele lui Dumnezeu. Directorul, fiii episcop în partibus. Lányi, a fost tot așa de hotărât în izgonirea graiului acelor fii ai lui Dumnezeu de calitate inferioară, mai inferioară poate decât credincioșii de ordinioară, de prin cine știe ce colț de Asia, ai diecesei sale. Episcopul din partea locului a întărit măsura pedepsi-toare prin care Seminarul maghiar era curățit de aceste odrasle ale sălbateciilor.

Eu am zis însă, fără să mă duc cu telegrama menită să apară apoi în gazetă: bine că s'a întâmplat așa! Numai exemple așa de căinoase ale neomeniei pot îndreptina pe atâția frumăși români uniți că legătura prin primirea celor „patru puncte” deosebire față de ortodoxia noastră „schismatică” sunt mult mai puțin lucru decât dușmănia firească a două neamuri, care totdeauna și-au stat în față și care au de împărțit același pământ. Numai dovozi de ură așa de pătrunșă pot să scoată

— Unde?

— Acolo, în sat, când a întărit el brațul lui Gheorghe Ursu”...

Ioan Ursu Ungureanu se întoarse deodată spre mine cu ochii măriți de mirare. Apoi își scutură încet capul și oftă:

„Ei, nu, asta nu se poate. Dumnezeu ne poruncește să fim blânzi și să suferim. De ce să ne mâniem? Eu nu mă mâni. Prietena mea, pe care am crescut-o ș'am apărât-o, m'a alungat dela poarta că nu m'am supărat: am oftat și m'am dus. Unii m'au lovit: am răbdat și m'am dus pe drumurile mele... Noi suntem ca niște găze, ca niște pulberi, trebuie să ne strângem, să facem și să ne lăsăm să ne poarte vântul. Dumnezeu are grijă și de puțina noastră viață și de odihna noastră cea din urmă... Eu așa mă gândesc în gândul meu și mă impac, și trec și eu prin lumea asta. Tare i frumoasă lumea asta a lui Dumnezeu, tare-i bine să trăiești și să te încălzești la sfântul soare... Și vine un creștin și te miluiește, și altul trece și-ti spune o vorbă bună... și toate câte sunt rele te uităm...”

Omul meu oftă iar. Apoi zîmbi cu mare dragoste și-și trase dinainte traista: un om îi aducea o lopăție de făină.

„Begdaproste! zise beteagul cu blândete — Dumnezeu să-ți sporească însuțit”... Se înclină spre cel ce-l dăruia, își scoase din cap căciula și-și făcu ernee. Apoi își întoarse spre mine zâmbetul blând și fața amărită și grăi:

„Asta-i mânăliga săracului... Dumnezeu are grijă de noi ca și de păsările cerului”...

din unele îndărătuice capete tari erezia, mai rea decât aceea cu privire la Sfântul Duh, că în vacul nostru poate uni pe oameni cu sinceritate și trăinicie altceva decât acelaș limbă, acelaș gând, aceleași vechi și veșnice tradiții, aceleași amintiri sfinte.

Și iată că în acelaș timp, se îngăduie dela Roma, Ungurilor să facă o Episcopie prin stepe haiducilor dela Tisa pentru „greco-catolicii maghiari”, ceiace înseamnă pentru Români uniți, cari pe la Dobrița ca și pe la Brețe în Secuime și-au uitat limba. Se știa demult că intenția există și că nu va fi perdită din vedere de aceia cărora li-a răsărit în minte. Dar de un lucru nu se îndoiau Români: de bunățatea, nepărtinirea ba chiar de oerotirea deosebită a Papei, care, din Roma lui, se îngrijește de viața și fericirea „colonilor” români ai lui Traian”. Și iată că Papa se învoiește la cererea ministerului unguresc. Până acuma nu i-s'a trimes telegrame indignate dar episcopii uniți s'au strîns în sinod la Blaj pentru a lua o atitudine. Hotărîrea e frumoasă, dar ea nu va emoționa pe Români în hlamidă albă pontificală și în purpură de cardinali. Și nu-i poate emoționa: și acolo e un interes, un interes lumesc, care observă, cântărește și satisface pe cel mai tare.

„Ne-a părăsit împăratul” s'a strigat de atâtea ori, cum se va striga mâine, când va fi celalalt Impărat al speranțelor noastre. „Ne-a părăsit Papa!” se strigă azi. Fericit sufletul nevinovat care se poate mânia în această lume de luptă inversunată a puterilor de „părăsiri” și „tradări” ca acestea.

Un singur lucru trebuie să ne îngrijească: părăsirea noastră de noi înșine. Și ea se va întâmpla cu atât mai puțin cu cât ceilalți, „părăsindu-ne” ne vor învăța să desbrăcăm odată veștmântul cerșetorului!

Centenarul lui Nicolae Crețulescu.

București, 19 Februarie v.

La 1 Martie 1812 s'a născut Nicolae Crețulescu, unul din patrioții cei mai de seamă, astfel că anul acesta se împlinesc 100 de ani dela nașterea lui.

Nicolae Crețulescu este cel dintâi medic român, diplomat dela facultatea din Paris în 1839. El a pus bazele studiilor medicale în țară înființând școala de chirurgie dela spitalul Coltea în 1842.

Crețulescu a fost membru și președinte al Academiei Române, pe care primul a dorit s'o înființeze. El a fundat societatea de științe și Ate-neul, al cărui președinte a fost mulți ani.

În istoria politică a țării, Nicolae Crețulescu ocupa un mare loc prin activitatea lui timp de aproape o jumătate de veac.

Dupăce a luat parte însemnată la revoluția dela 1848, ocupând postul de revizor de județe al Munteniei Mari, și pe urmă exilat, Crețulescu a fost ministru și prim-ministru a lui Cuza-Vodă.

În acest timp el a organizat ministerele de interne, justiție și învățământ.

Ca prim-ministru a căutat în tot timpul să ajute pe Cuza în marea sa operă, mai ales în chestiunea secularizării averilor mănăstirei grecești prin cuprinderea veniturilor și odoarelor lor, scoțând în acelaș timp limba greacă din slujba bisericeii române.

Sub domnia M. S. Regelui Carol, Nicolae Crețulescu a fost ministru de lucrări publice în 1871—73 când era timpul organizării căilor ferate. Ca ministru de culte a luat un deosebit interes la reorganizarea învățământului nostru și l'a pus pe baze noi.

În toată lunga lui viață Nicolae Crețulescu a fost condus numai de un singur țel: binele țării sale. El s'a ocupat de întreaga dezvoltare a poporului român pe care l'a iubit cu tot sufletul său și și a servit patria cu dragoste, cinste și desinteresare.

Este dar o dreaptă răsplată că după cât știu i-se va celebra centenarul. S'a hotărât la Academie să se țină în ziua de 2 (15) Martie, Vineri în București o ședință solemnă în care d. A. Xenopol va vorbi despre N. Crețulescu. La Universitatea din Iași se va ținea ședință în ziua de 4/17 Martie.

La facultatea de medicină drul Thoma Ionescu a organizat pentru Joi 1/14 Martie o serbare în care va comemora pe întemeietorul studiilor medicale în țară.

Povestea prigonirii dela Oradea-mare.

„Solia Satelor” din Cluj publică scrisoarea muniă dintre cei 16 teologi români eliminați din seminarul romano-catolic din Oradea-mare.

Fiind această „poveste a prigonirii” dela Oradea-mare cea dintâi povestire autentică a celor săvârșite de către cei puși în fruntea seminarului latin, o publicăm și noi în întregime.

La finea lunei Ianuarie, Coza fiind morbos, Bonea l'a cercetat în infirmerie (chilia bolnavilor). A început să vorbească cu el românește. „Infirmaristul”, ungar fiind, îndată i-a făcut observație și l'a agrăit zicându-i:

— Vorbește ungurește, ca să te înțeleg și eu, căci au drept să știu ce vorbiți!”

Bonea i-a răspuns:

— „Noi vorbim în limba noastră maternă, la care avem drept și la care ținem mult”.

Cu aceasta Bonea s'a dus la prefectul Patkay și l'a întrebat, pentruec nu-i permis a vorbi românește în infirmerie? La ce prefectul Patkay i-a răspuns, că: da, poate (vorbi românește), numai întâi să zică „pardon, că voiesc să vorbesc românește.”

Bonea s'a dus și i-a spus-o aceasta infirmaristului. Infirmaristul i-a zis:

— „Eu nu știu cum poate vorbi prefectul că-tră mine într-un chip, iar către tine altcum?”

Bonea cu acestea s'a depărtat din infirmerie. Infirmaristul imediat a arătat aceasta prefectului.

În ziua următoare, dimineața, Bonea și Chirvai s'au dus la prefectul, să vadă cum e cu „pardonul” acesta? Prefectul le-a răspuns, că el cu totul altcum îl înțelege, însă cum? — nu le-a spus. Atunci merge Bonea cu prefectul la infirmarist și declară prefectul — netânându-se de cuvântul pardon — în infirmerie, că:

— Nu-i tertat a vorbi (românește) numai ungurește, ca să înțeleagă și să știe și infirmaristul ce vorbesc respectivii (români).

Vine apoi amiaza. La masă vorbește Bonea colegilor săi despre „pardonul” prefectului și se miră cum îl poate înțelege altcum? Un Ungur, Bartha, din curs III, mai așezut la urechi, dela altă masă zice și el colegilor săi: că:

— Bonea așa mințește, ca și cum ar ceti dintr-o carte.

Leșim dela amiază, apoi s'apucă Bonea cu Bartha la discuță și ceartă. Bartha văzând că în discuță și ceartă n'are drept, a început a-l înzulta în tot chipul. Bonea la toate astea n'a zis nimic, ci s'a dus l'a rector să-și ceară satisfacție. Iusă rectorul nefiind acasă, Bonea s'a întors înapoi acasă, căci rectorul șade peste drum în seminar, iar pe ambii îl așteptă Bartha, care l'a întrebat: ce a isprăvit cu rectorul? Bonea i-a răspuns:

— Rectorul nu-i acasă, dar „dacă se uită măgar în oglindă măgar vede, astfel nici eu nu iau în seamă lovitura lui de copită și eu asta socotesc încheiată toată afacerea”.

La cină apoi s'a întâmplat, că Bartha a ținut o vorbire, fără îngăduința nimănui, cu toate că el a zis, că prefectul i-a dat permisiune, însă aceasta nu-i adevărat, pentru că Bonea a întrebat pe prefect despre asta și i-a zis că nici știrea n'are despre vorbirea lui Bartha. În aceasta for

iar Moții pe deal. Și veneau doamne bolovani și trunchiuri de lemn de numai zdrobeau la Unguri. Ungurii o luară la fugă, iar Moții începură a-i tăia și spinteca cu lăncile. Am văzut — zice el — pe un Ungur fugând cu mațele după el și numai atunci s'a oprit, când s'a împedecat în ele. Așa fugea”!).

— După Rusalii — zise mai departe Adam Herța — veniră apoi Unguri mulți și începură a aprinde și-a pușca la oameni. Atunci l'au pușcat pe tata lui Avram Herța, pe Golcea Solomon, iar pe Ioan Tuduran, care era om bătrîn. L-au lovit cu un par în cap și astfel l-au omorît. Pe mulți îi spânzurau. Așa că nime nu mai cuteza să vie către casă ei fugiseră la Visca... Pe la veștile noastre era pustiu și urit. Erai cu capul amănă. Fericit era cine se ascundea în pădure, căci era mai la adăpost. Inșă dela o vreme Ungurii începură a cutria și pădurile făcând adevărată vânătoare de om, încât bieții oameni o luară la Visca ori către Junc la Munte unde ori cum nu cutezau să vie.

— Zile grele și pline de Urgie din cari ne scăpă numai Muscalul!”

Așa sfârși bietul bătrîn cu ochii plini de lacrimi.

Vești din Maramurăș.

Terorizarea Iudeilor, pentru că sprijinesc Asociațiunea. — Sechestrul pentru banii regalelor. — Goana nebună a administrației în contra capelanului Ioan Birlea.

Dupăce așa samavolnic au fost opriti Iudeii să vie la prelegerea poporală, unde numai lucruri bune și folositoare auzeau, comitetul despărțământului Vișeu-Iza al Asociațiunii, a hotărît, ca Duminecă în 4 Faur n. să țină o nouă prelegere poporală, cu un program și mai variat și mai bogat. De sine se înțelege că faptul acesta a iritat și mai tare administrația și antistia comunală care e gata să execute orbis orice poruncă a protopretorului din Dragomirești. Locuitorii pașnici din Ieud au fost huați la prigoană, dar numai aceia cari s'au înscris de membri ajutători ai Asociațiunii. Câte gloabe s'au strîns pentru gunoi, pentru bălți, unde topiau cânepa, toate au fost executate. Cine din întâmplare n'a avut cartea de slujire pentru servitori ori servitoare, a fost globit din partea jandarmeriei. Chiar și lemnele ce le aduceau din sesie, erau oprite și duse la casa comunală. Dar pacostea cea mai mare ce pică asupra celor mai săraci locuitori ai Ieudului, e că a-uma încep a sechestrul banii regalelor, cari au fost împrumutați înainte de asta eu 18—20 de ani și a căror camătă se ureă îndoit peste capitalul împrumutat. D. Dr. Ioan Mihályi, ca reședinte al posesoriatului din Ieud, ar face faptă de pomenire neuitată, dacă, convocând adunare extraordinară, ar stărui să se steargă atorile acelea, sau cel puțin cametele și cheltuielile căci altmintrelea va vedea priveliștea aceea duioșitoare, cum coborîtorii direcți ai vitejilor boievozi vor lua toiagul pribegiei, sau se vor bășugi la lipitorile satului. Și ar fi și lucru conenabil, căci dacă sub prezidenția dsale i-s'a iertat ștului cașar al posesoriatului, tatăl actualului notariș din Ieud, vre-o 1600 de coroane, eu cât mai virtos s'ar putea ierta celor mai săraci locuitori din Ieud, cari s'au împrumutat din banii regalelor, ca și din banii lor, până când conducătorii de pe acele vremuri ai satului Ieud — după cum se aude — fiecăre și-a scos partea lui.

Din aceste puține știri poate vedea marele public românesc, ce știri întristătoare se întâmplă în comuna Ieud, vrednică de o soarte mai bună numai din pricină că n'au conducători, cari să jertfească pentru binele norodului, din a cărui soartă trebuie să trăiesc. Singurul om, părintele capelan Ioan Birlea, care de aproape trei ani de când e în Ieud, a lucrat din reșputeri pentru binele norodului, și răsplata lui că antistia comunală, eu și boactării și pândășii satului au înaintat o rugăre la guvernul diecezan din Gherla, cerînd, ca în răstimp de 15 zile, să-l strămute din capelană din Ieud. Motorul tuturor lucrurilor acestora e tatăl Solcz Béla, din Dragomirești, care a deșertat unui preot, că nu se va odihni până ce pe capelanul din Ieud nu-l va scoate din sat, și înșind eu el, va face necazuri și celorlalți preoți

de pe valea Izei, numai unde va putea, căci mai pe tot i-a pus la răvaș (după vorba domniei h : le számoltam az izai oláh papokkal). Trimis-a telegrame la părintele vicar Tit Budu, rugându-l să facă pașii de lipsă ca imediat să fie trimis din Ieud; trimis-a la fișpan; fișpanul la rîndul său la guvern și I. P. S. Sale episcopului nostru preaiubit Dr. Vasile Hossu. Iată ce ingerință neiertată vrea să exercite un protopretor asupra preoției și în special, cum voinște administrația să alarmeze forurile superioare bisericești, cerînd capul celor mai vrednici fii ai Maramurășului, cari s'au rușinat de atîta slugărnicie și voinse să propage cultura românească în mîndrul și falnicul norod din Maramurăș, care odată deșteptat va fi oglinda tuturor Românilor.

Și pentru că să abată norodul iudean de către capelanul lor iubit, nu-i destul că i-au terorizat și în tot chipul i-au batjocorit, dar i-au purtat și eu jandarmii și i-au dus la casa satului unde o zi întreagă i-au ținut ca pe robi, vrînd astfel să scoată mărturisiri compromițătoare pentru capelanul lor, și astfel să-l dea pe mîna procurorului, ca pe un agitator. Numele acestor vrednici țărani, cari pentru dreptate și adevăr au suferit ca să fie duși de jandarmi și au stat o zi întreagă în casa satului, nemăncați și nebăuți, ca niște răufăcători, sunt: Gavrilă Pleș a diecției, Ștefan Mariș a Mecianului, Petrea Balea și Dumitru Chindriș. Când apoi, de către seară au văzut adunându-se o grămadă mare de oameni înaintea cancelariei, au socotit de bine ca să-i sloboadă și să închidă protocoloalele.

Și acum vin la lucrul cel mai mizerabil și doar fără păreche până acum în Maramurăș, care caracterizează, cum e privită cultura românească, și cum sunt batjocoriti propagatorii ei. S'a atentat la liniștea vetrei familiare, au fost sparte ferestrele în miez de noapte părintelui capelan Ioan Birlea. Prin fapta aceasta a căzut o rușine nespus de mare pe satul Ieud, pe locuitorii nobili vestiți, le-a murgia vestea în lumea largă, ca și cum dînșii ar fi bolnavit pe preotul lor, care în toate faptele lui numai binele lor l'a cercat, nebușind în seamă, că atrage asupra sa cea mai mare urgie a administrației. Dînsul singur, din Ieud numai, a așezat la diferite măiestrii, prin orașele cele mai românești, vre-o 25 de băieți; când s'a înființat banca „Maramurășana” dela Sighet a strîns dela țărani vre-o 80 de acții; a exoperat dela banca românească împrumuturi, prin cari i-a scos din mîinile cămătarilor; a abonat diferite foi; a înființat o agentură, o bibliotecă și pe cale să-și înceapă activitatea și o „reuniune de temperanță”. A adunat însemnările din bisericile întregului Maramurăș româneș*); eu Dr. Tiberiu Brediceanu a colectat mai toate melodiile cîntecelor românești din Maramurăș, cari se vor tipări cât de curînd, la sfîrșitul unui volum bogat de poezii populare din Maramurăș. Iată activitatea modestă a unui tânăr maramurășan, împotriva căruia administrația a pornit o goană nebună. Dar, credem, că guvernul diecezan în frunte cu înțeleptul Arhieriu își va apăra pe fiii săi.

Față de ingerința aceasta neiertată și volnică a administrației, contra preoției de pe valea Izei și în special față de atacurile mârșave îndreptate contra păr. capelan din Ieud, e vrednică de laudă și de admirat ținuta bărbătească și hotărîită a preoției din tractul Izei și a Ieudului, cari întru-nîndu-se în Cuhea, au redactat o rugare către preaveneratul guvern diecezan din Gherla, în care toate atacurile îndreptate față de dînsul le socotese și a lor și se roagă ca pe părintele-capelan să nu-l strămute nicăiri din Ieud, nici atunci dacă dînsul ar voi să meargă. Preoții aceștia vrednici sunt: E. Bran Dragomirești, V. Vlad Sălișteva, I. Tartia Săcel, A. Andereo Cuhea, Șt. Hniczvy Săieni, G. Petrovay Poieni, M. Hotea Săliștea, I. Vlad Botiza. Dar A. Zoicaș din Ieud numai silit de împrejurări a subscris-o, căci știut este că dînsul e păpușa juratului Solcz. Părintele Zoicaș, din parohia Gold, ea pedeapsă a fost dispus de capelan în Ieud, și în scurt timp ea încoronarea pedepsei — risum teneatis — ajunge preot din mila juratului, în una din cele mai mari parohii ale Maramurășului în Ieud, în contra întregului norod iudean și pentru aceea nu-i introdus nici până în ziua de azi, deși de atunci au trecut 10 ani. Răstimpul acesta va cuprinde cea mai neagră pagină în Istoria Ieudului, căci „năimitul fuge, că năimit este, și nu-i este lui grijă de oi”. Și dacă dînsul n'a lucrat și nu lucră nime pentru deșteptarea norodului, barem, să nu puoă piedeci,

acelora cari voinse să muncească, după puterile lor modeste. Astfel n'a voit să înștiințeze norodul despre ținerea prelegerilor poporale, ei a ținut cu antistia comunală, și ea să face după placul administrației, a săvîrșit erima națională, că a oprit ținerea cursurilor de analfaboti, pe cari voinse să le țină și le conducea părintele capelan eu inv. G. Tiplea. De astădată să fie destul atăta, spre știrea preaveneratului guvern diecezan de Gherla, și marelui public românesc.

Pentru luminarea poporului.

Prelegeri poporale în desp. Teaca al „Astrei”.

Apelul adresat de biroul central al „Asociațiunii” din Sibiu către directorii despărțământelor a găsit și găsește răsunset tot mai viu nu numai în despărțămintele vechi cari și până acum au desfășurat o activitate laudabilă, ci și în despărțămintele de curînd înființate.

Despărțământul Teaca al „Asociațiunii” s'a adăturat la șirul despărțământelor harnice, hotărînd și el ținerea unui însemnat număr de prelegeri poporale în comunele mai expuse ale despărțământului.

Aceste prelegeri vor avea loc în șirul următor:

14 Aprilie în Pintie: va vorbi d. I. Hossu despre sădirea viei.—d. S. Chiubuletean despre Folosul timpului. — d. S. Pintea despre Cultura pămîntului.

14 Aprilie în Iuda: D. Dr. E. Bran despre Importanța meseriilor la români. — d. O. Savu despre însemnătatea culturii și foloasele ei. — d. E. Birtoloni despre Inotiri.

21 Aprilie în Budurlău: d. Dr. E. Bran despre „Asociațiune”. — d. N. S. Aron despre Alcool.

— d. Dr. I. Vesian despre Datini rele.

21 Aprilie în Bratfalău: d. Dr. Bran despre „Asociațiune”. — d. N. S. Aron despre Alcool.

— Dr. I. Vescan despre Datini rele.

21 April în Șopter d. I. Hossu despre Sădirea viei. — d. P. Radu despre Stupăritul. — d. L. Voda despre Creșterea vitelor.

21 April în Sântu: d. I. Pop despre Păcatele luxului și armările sale. — d. I. Dredețian despre lux. — d. P. Gora despre Lucrarea pămîntului.

28 April în Oenița: d. S. Chiubuleteanu despre Folosul timpului. — d. V. Turcu despre Legea comunală. — d. P. Radu despre Stupărit.

28 Aprilie în Săplac: d. E. Birtoloni despre Inotiri. — d. Savu despre Însemnătatea culturii și foloasele ei. — d. I. Dredețianu despre Lux.

5 Mai în Ciubuleu: d. I. Hossu despre Sădirea viei. — d. P. Radu despre Stupărit. — d. V. Turcu despre Legea comunală.

5 Mai în Uifalău: d. I. Dredețianu despre Lux. — d. I. Pop despre Păcatele luxului și armările rele. — d. I. Câmpeanu despre Economie.

12 Mai în Lumperd: d. Dr. E. Bran despre „Asociațiune” — d. N. S. Aron despre Alcoolism. — d. Dr. I. Vescanu despre Datini rele.

12 Mai în Fiscu: d. Dr. E. Bran despre „Asociațiune”. — d. N. S. Aron despre Alcoolism. — d. Dr. I. Vescan despre Datini rele.

12 Mai în Filipiș: d. S. Chiubuleteanu despre Folosul timpului. — I. Dredețian despre Lux. — d. P. Gora despre Lucrarea pămîntului.

2 Iunie în Silvaș: d. E. Bran despre „Asociațiune”. — d. N. S. Aron despre Alcoolism. — d. Dr. I. Vescan despre Datini rele.

2 Iunie în Ormeniș: d. Dr. E. Bran despre „Asociațiune”. — d. N. S. Aron despre Alcoolism. — d. Dr. I. Vescan despre Datini rele.

2 Iunie Comlod: d. I. Hossu despre Sădirea viei. — d. S. Pintea despre Cultivarea pămîntului. — S. Chiubuletean despre Folosul timpului.

9 Iunie în Cosma: d. I. Hossu despre Sădirea Lux — d. I. Pop despre Păcatele luxului și armările rele. — d. I. Dredețianu despre Luxul în popor.

9 Iunie în Sângeorgiu: d. Dr. E. Bran despre „Asociațiune”. — d. N. S. Aron despre Alcool. — d. Dr. Vescan despre Datini rele.

11 Iunie în Arhînd: d. S. Pintea despre Cultivarea pămîntului. — d. O. Savu despre Însemnătatea culturii și foloasele ei. — d. S. Chiubuletean despre Folosul timpului.

30 Iunie în Stupini: d. S. Chiubuleteanu despre Folosul timpului. — d. S. Pintea despre Cultivarea pămîntului. — d. I. Pop despre Lux.

— **Noi protopopi români.** În consistorul plenar din Caransebeș a fost Joi confirmată, cu majoritate de voturi, alegerea protopopilor Dr. Gheorghe Dragomir (Biserica-albă) și Augustin Ghilezan (Ciucova).

Felicitările noastre!

† — **Brioni.** De când moștenitorul tronului austro-ungar, arhiducele Francisc Ferdinand și-a ales ca loc de viligiatură Brioni, insula aceasta din apropierea orașului, Pola a ajuns des amintită de ziare, în legături cu plecarea ori întoarcerea moștenitorului și a familiei sale la Brioni ori dela Brioni. Insula care cu ani înainte era aproape sălbatecă astăzi are cea mai fermecătoare priveliște.

Sălbăticiunea ei a fost complect distrusă, înlocuindu-se cu plantații sudropicale, cu parcuri minunate, cu fântâni săritoare, și în alte discrete, cari amintesc de multe descrieri din lume. În această lume, care are așa de puțin ca zgomotul Rivierei se retrage moștenitorul nostru împreună cu familia sa, sămănând priveliștile mărețe ale naturii.

Și în timpul liber de orice ocupații, moștenitorul face preumblări cu copiii, aleargă și se joacă cu ei.

— † **Cornel Popescu,** notar cercual în Ietar, a răposat la 27 Februarie n. în vîrstă de 35 ani și ani.

Odihnească în pace!

— **Portretul sărmanului Franți.** Din Oradea mare ni-se scrie: Clubul independist din Oradea mare a ținut Vineri o ședință în care a hotărît să felicite partidul justhist pentru atitudinea sa energică și patriotică ce-o observă în Cameră.

Înainte de ce s'ar fi ridicat ședința, s'a petrecut un incident foarte caracteristic. Un membru a adresat președintelui o interpelare, cerînd să se îndepărteze din sala de ședințe portretul lui Francisc Kossuth, fiindcă Kossuth a devenit necredincios ideilor independiste.

Peste cererea aceasta s'a trecut la ordinea zilei, pentru a nu se provoca certuri. S'a constatat, însă, că și hotărîrea de altminteri ar fi fost de prisos, — deoarece portretul lui Kossuth de cîteva zile nici nu mai împodobește sala de ședințe. Servitorul clubului l'a dus în pod...

— **Banetele din Macedonia în activitate.** Din Salonic se anunță: Un post de frontieră turc a întâlnit în localitatea Veleniche o bandă grecoasă de 12 oameni din cari a omorît trei, ceilalți au fugit spre graniță. Soldații turci au urmărit banda până la graniță și 4 soldați greci cari păzeau granița au luat-o la fugă, întorcându-se numai după ce incidentul a fost explicat.

— **Dela societatea Petru Maior.** Primim următoarele: Societatea „Petru Maior” în ședința generală extraordinară din 25 Febr. n. a adus hotărîrea de-a se înscrie membru ordinar al „Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român.”

Totodată a luat deciziunea să trimită 50 cor. „Asociațiunii” ca din suma aceasta să fie înscriși 20 membri ajutători la „Astra”, anume: pentru răscumpărarea cununilor pe mormântul fostului ei membru onorar Ioan cav. de Pușcariu 30 cor., și a fostului ei membru ordinar Aurel Beleş 20 coroane.

Pentru comitet: **N. Caliman,** v.-preș. **George Stefanică,** secretar.

— **Inundații în România.** Din Iași se anunță: După ultimele știri din județ, inundațiile au luat proporții mari, inundând mai multe comune și întrerupând circulația aproape cu totul între cîteva sate, cauzând mari pagube locuitorilor.

Astfel tot șesul din partea stîngă a șoselei naționale Lețeani-Cucuteni și până la Iași este complect inundat de Bahlui.

Din cauza șesului inundat, circulația între comunele Cucuteni și Cogeașca, unde din cauza apei mari, s'a rupt și podul, este împiedecată.

Din Tîgănași se comunică, că apa Jijiei crescînd și venind mare, a acoperit complect podul de peste Jijia, întrerupând astfel circulația.

Comunele Priscani și Moreni au întrerupt circulația cu Iașul.

După ultimele știri aflăm că comuna Oprișeni a fost inundată complect. Aici apa venind mare a trecut peste șosea spre satul Osoi, întreru-

pînd circulația și cauzând locuitorilor mari pagube.

Spaima este foarte mare, locuitorii și-au luat vitele și s'au retras.

De asemenea jumătate din com. Țutora a fost inundată.

D. C. L. Negruzzi, prefectul județului stă încontinuu în legătură cu comunele inundate, dînd ordine și luînd toate măsurile necesare, pentru a se veni în ajutorul inundaților.

În urma ordinelor date, s'au trimis ajutoare, precum și un număr de bărci de salvare.

De asemenea s'a trimis un număr de oameni cu instrumentele necesare de facere de dinamită, spre a se sparge ghița, pentru a se putea evita topirea.

— **Se caută măiestrii rotari.** La d. Mihail Oeslofshchi măiestru rotar din Iași str. Crucii Nr. 17 (România) află aplicare 4 rotari și ceșari.

— **Patru gemeni.** Ziarele bucureștene aduc știrea că o femeie română din Rădăuți, județul Dorohoi, a născut zilele acestea patru fetițe gemene. Și mama și copilele sunt deplin sănătoase. Numele fericeitei române, care încăodată mai mult ne întărește în credința puterii noastre de viață, este Ioan Ilie Haldan.

— **Români îngropați sub dărîmăturile unei clădiri.** Din Cernăuți ni-se scrie: O mare nenorocire s'a întîmplat în Cernăuți, capitala Bucovinei. Miercuri în 28 Februarie s'a prăbușit o parte din zidul magistratului, care este așezat aproape de piața principală. Tocmai în momentul când trecea pe dinaintea clădirii societatea pompierilor români „Junimea”, deodată căzu balconul cu o parte din zid. Cauza prăbușirii este umezeala care a tot scobit în zid, pînăce în fine a trebuit să se prăbușească. Sub zidurile dărîmate au fost îngropați doi membri ai susnumitei societăți: cunoscutul și bravul conducător Vacari și Vi-chentie Jemmc, cari grav răniți au fost transportați la spital. Alte vre-o cinci persoane au fost numai ușor vulnerate. Mare ne-a fost surprinderea când consilierii comunali, în frunte cu conducătorul lor Cesar Sealat, cari se aflau din întîmplare la o ședință în etajul II, au căzut la pămînt fără să li-se întîmple ceva. I. T.

— **Foamete mare în China.** Ambasada chineză din Viena a primit știri că în imperiul chinez băntuie o foamete îngrozitoare de vre-o 2 luni.

În provincia Kiang-su 1 milion locuitori n'au ce mânca, iar în provinciile An-Hui și Hu-Semi peste 500.000 locuitori se luptă cu foamea.

Cu toate că autoritățile ascund adevărata situație, s'a constatat că peste 2 milioane și jumătate locuitori n'au ce mânca.

Copiii mor cu sutele, sau se dedau la cerșit, cei mari se constituiesc în cete de spîrgători și devastează prîvăliile și magazinele. Din această cauză în acele părți comerțul și industria a încetat cu desăvîrșire.

La Mai foametea va lua proporții și mai colosale.

La Shanghai s'a înființat un comitet internațional pentru a veni în ajutorul populației care suferă de foamete.

Comitetul primește articole de alimente și donații în bani. Acel comitet va interveni pe lângă instituții de binefacere și populația din Europa să contribuie și ele cu obolul lor, pentru a veni în ajutorul populației care suferă de foamete.

— **Curiozități omențești.** Poliția din Petersburg a descoperit un nou club criminalist, care prin extravaganta sa se deosebește cu totul de celelalte. Noul club numit al sinucigașilor e format în cea mai mare parte din femei și are o mulțime de sucursale în principalele orașe din Rusia. După statutele clubului cutare membru semnalat de prezenție printr'o tragere de soartă în ședință secretă, e obligat să se sinucidă pînă la un anumit termen. Dacă aceasta nu se întîmplă atunci e omorît de membrii clubului.

— **Se rentează,** ca să se trimită haine spre curățire la spălătoria mecanică **Béla Haltenberger (Cașovia) Kassa,** deoarece se curăță și văpsesc la perfecție. Gulere și manșete se spală alb ca zăpada și cu luciu de oglindă. Lucrare repede, serviciu prompt. Anul înființării 1810. Hotelele, restaurantele și institutele au redus.

ECONOMIE.

A XXIV-a adunare generală a „Victoriei” ținută la 3 Martie n. 1912.

În fiecare an adunarea generală a fruntașului nostru institut „Victoria” este un prilej de adevărată sărbătoare românească pentru orașul nostru.

Nici odată însă viul interes al acționarilor nu s'a manifestat ca în anul acesta, dovadă participarea celor 130 acționari reprezentând 4628 acții cu 1385 voturi.

Îndată după ora 10 a. m. prezidentul adunării generale P. C. S. Domnul Roman R. Ciorogariu, dupăce face istoricul celor 24 de ani de muncă rodnică pe terenul financiar-economic, al institutului „Victoria” invită pe directorul Sava Raicu să citească următorul raport al direcțiunii:

Onorată Adunare Generală,

Mai înainte de toate, cu deosebită bucurie Vă aducem la cunoștință faptul, că emisia nouă a IV-a de acții, și în legătură cu acestea și fuzionarea institutului „Lunca” din Boroșineu, decretate ambele în Adunarea noastră generală, dela 19 Martie 1911 n. pe bazele prospectului aprobat de Dumneavoastră, au succedat și s'au încheiat perfect în decursul anului trecut 1911.

Prin aceste operațiuni, capitalul social al institutului s'a urcat la suma de cor. 2.500.000, iar fondul special de rezervă la suma de cor. 776.000, care împreună cu fondul general de rezervă și de penzii, cu dotația din anul acesta, arată, că fondurile noastre afară de capitalul de acții, trec peste cifra de 2 milioane coroane.

Tot în legătură cu aceasta Vă anunțăm, că în locul institutului „Lunca” noi la 1 Ianuarie 1912 am înființat o nouă filială a institutului nostru în Boroșineu, și totodată prin un acord special am încorporat tot acolo și filiala institutului financiar „Gyulavidéki takarékpénztár” instalând această filială a noastră, în o casă nouă proprie, cumpărată anume spre acest scop cu prețul de cor. 58.000 și situată în centrul orașului.

Prezentându-Vă această nouă situație și aceste înveselitoare rezultate pentru consolidarea și viitorul institutului, avem onoarea a Vă raporta, că mai vîrtos și în anul trecut toate operațiunile noastre au luat proporții pînă aci neatînse și au crescut în măsuri neașteptate, astfel dintre conturile de căpetenie relevăm creșterea escontului cu suma însemnată de peste 4 milioane coroane și a depunerilor spre fructificare cu suma de peste 2 milioane coroane.

Tot asemenea au crescut în proporție și s'au înmulțit și toate celelalte operațiuni ale institutului precum reiese toate aceste evident din Bilanțul nostru, încheiat la sfîrșitul anului 1911.

Ne ținem de plăcută datorință să Vă anunțăm și de astădată, că tot în asemenea măsură au crescut și operațiunile dela filialele noastre din Chișineu și Șiria, și avem firma speranță, că pe viitor, tot asemenea se va urma și la filiala noastră din Boroșineu.

Pe toate aceste temeieri, Vă rugăm, să încheiați Bilanțul anului 1911, să dotați fondurile institutului, conform propunerilor noastre spre bimele și progresul său, și să fixați și de astădată dividendă de 20 cor. după acție și pe anul trecut 1911.

În vederea acestor estinderi de afaceri, făcînd noi de nou constatarea, că localurile de birou de astăzi ale institutului sunt absolut insuficiente și improprii pentru desfășurarea tuturor afacerilor dela bancă, și totodată rîzimîndu-ne pe votul Dvoastre dat în Adunarea generală dela 1906, avem onoarea a Vă raporta, și Vă rugăm să luați la cunoștință, că direcțiunea Dvoastră în conțelegere cu comitetul de supraveghiere, după studii îndelungate a hotărît să zidească încă în anul acesta un local nou, anume pentru birouri, în curte și de-alungul ambelor case ale institutului.

După aceste „cu adîncă durere Vă aducem la cunoștință moartea lui Gheorghe Feier și Nicolae Mareu, cari dela întemeierea institutului au fost membrii în comitetul nostru de supraveghiere

și cari împreună cu noi, cu deosebit zel și devotați au lucrat la întărirea acestui institut, și Vă rugăm să dați expresie acestei dureri prin ridicare și totodată porderea lor pentru institut să treceți în procesul verbal.

În urma decedării acestor doi membri din comitetul de supraveghiere, și totodată după vechime, ieșind din direcțiune dnii: Roman R. Ciorogariu și Dr. Aurel Demian, Vă rugăm să alegeți conform programului de zi doi membri în direcțiune pe un period complet de 4 ani, și doi membri în comitetul de supraveghiere pe un an.

În urmă pentru justificarea noastră și ilustrarea raportului prezent avem onoarea a Vă prezenta tabloul operațiunilor noastre din anul 1911:

I. Depuneri:

Starea la 31 Dec. 1910 . . .	11565453-28
In anul 1911 s'au depus . . .	9710815-66
Total:	21276268-94
In anul 1911 s'au ridicat . . .	7573336-72
Starea la 31 Dec. 1911 . . .	13702932-22
Creștere:	2137478-94

II. Escont:

Starea la 31 Dec. 1910 . . .	14096713-15
In anul 1911 s'au escontat . . .	53941993-96
Total:	68038707-11
In anul 1911 s'au achitat . . .	49600565-75
Starea la 31 Dec. 1911 . . .	18438141-36
Creștere:	4341428-21

III. Hipotecă:

Starea la 31 Dec. 1910 . . .	2636190—
In anul 1911 s'au acordat . . .	1082692—
Total:	3718882—
In anul 1911 s'au achitat . . .	663446—
Starea la 31 Dec. 1911 . . .	3055436—
Creștere:	419246—

IV. Imprumuturi de cont-curent:

Starea la 31 Dec. 1910 . . .	380288-65
In anul 1911 s'au acordat . . .	1945136-85
Total . . .	2325425-50
In anul 1911 s'au replătit . . .	1093131-94
Starea la 31 Dec. 1911 . . .	1232293-56
Creștere:	852004-91

V. Lombard:

Starea la 31 Dec. 1910 . . .	52362—
In anul 1911 s'au acordat . . .	20221—
Total . . .	72523—
In anul 1911 s'au replătit . . .	13183—
Starea la 31 Dec. 1911 . . .	59340—
Creștere:	7038—

VI. Circulația cassei:

Starea număr. la 31 Dec. 1910 . . .	244313-88
In anul 1911 au intrat . . .	132753818-29
Total . . .	132998132-16
In anul 1911 au eșit . . .	132705049-01
Număr. la 31 Dec. 1911 . . .	293083-15

VII. Totala circulație în anul 1911 Cor. 379399981-44.

După cetirea raportului comitetului de supraveghere adunarea generală cu vot unanim primește următoarea distribuire a profitului.

Din profitul net de . . . C.	282079-14
I. Se dau 5% dividendă acționarilor . . .	60000—
Restul de C.	222079-14

II. Se împarte:

a) 20% fondului special de rezervă . . . Cor.	44415-83
b) 19% tantiemă directorului executiv, comit. de supraveghere și funcționarilor . . . Cor.	42195-03 C. 86610-86
Restul de C.	135.468-28

III. Se împarte:

a) 5% supradividendă acționarilor . . . Cor.	60000—
b) dotarea fond. depenz. . .	26900—
c) pentru scopuri filantrop. culturale:	
1. la dispoziția dir. Cor.	8000—
2. pt. zidirea școalei civile de fete din Arad, conform conuz. adm. gen. din 27 Febr. 1910, rata II-a	5000— 13000— C. 99900—
Restul de C.	35568-28

IV. Se transpune în contul venitului anului 1912.

Cu dotarea din acest an fondurile „Victoriei” se urcă la considerabilă cifră de cor. 2,040.415.83 un record acesta nebătut încă de nici una din băncile noastre.

În direcțiune au fost realeși membrii Roman R. Ciorogariu și Dr. Aurel Demian, iar în comitetul de supraveghiere ca membrii noi Procopiu Givuleșcu, protopopul Radnei și Dr. Gheorghe Vesa medic în Socolod.

Adunarea generală cu vot unanim, fără discuție a primit toate propunerile direcțiunii, fixând și pe anul trecut dividendă cu 20 cor. de acție, plătită imediat după adunarea generală.

După exhaustarea ordinii de zi adunarea generală prin graiul părintelui Iancu Ștefănuțiu, votează cu mare însuflețire multămită protocolară direcțiunii, comitetului de supraveghiere și corpului funcționarilor pentru rodnică lor activitate din anul trecut. În special relevează meritele neperitoare ale directorilor Dr. Nic. Oncu și Sava Raicu, conducătorii acestui institut dela întemeierea sa și până la actuala sa stare de mărire, nevisată de nime pe vremuri.

În sala mare a hotelului „Central” acționarii dimpreună cu funcționarii și alți numeroși prieteni ai institutului au luat prânzul la masă comună, prăznuind și aci roadele muncii cinștite în deplină armonie și seninătate.

Din seria de toast rostite în decursul prânzului comun, remarcăm cuvintele dlui director Sava Raicu, adresate ca multămită din partea direcțiunii mulțimei acționarilor „Victoriei” pentru votul lor de încredere, cu care au sprijinit totdeauna propunerile referitoare la emisiunile de acții, creând astfel uriașele rezerve de astăzi ale institutului, invidiate de toată lumea financiară și menite să asigure pentru orice vremuri grele stabilitatea dividendei și propășirea institutului în calea de constant progres. Acționarii „Victoriei” au dat dovadă de pricepere și maturitate financiară când astfel și-au știut identifica interesele proprii cu cele ale institutului.

Noi însoțiri Raiffeisen. Tribunalul r. din Alba-Iulia a luat cu aprobare la cunoștință statutele Însoțirii de credit sistem Raiffeisen din Vingard, alcătuită la stăruința dlor Pompiliu Predovici, paroh, Ioan Mihai, învățător și Nicolae Ciugurdeanu, comerciant și cu conlucrarea secretarului Reuniunii române agricole sibiene, a dlui Vic. Tordășianu. Noua însoțire a aderat la proiectata centrală a Însoțirilor, pusă la cale de Reuniunea noastră agricolă.

În comuna Valendorf s'a întemeiat o nouă însoțire de credit sistem Raiffeisen cu 70 membri. Meritul înființării revine harnicului învățător Ioan Drăghits de acolo, totodată casar al Însoțirii. Noua însoțire alcătuită după principiile adoptate de Reuniunea română agricolă sibiiană a aderat la înființanda centrală a Însoțirilor contemplată de Reuniunea amintită.

Bursa de mărfuri și efecte din Budapesta

Budapesta, 8 Martie n. 1912

Prețurile cerealelor după 100 kg. a fost următorul

Grâu de Tisa — — — K.	23-35—24-25
» din com. Fejér — — — »	23-25—24-05
» din com. Pesta — — — »	23-25—24-05
» din Bănat — — — »	23-35—24-05
» Dunărean — — — »	23-35—24-05
Cucuruz — — — K.	18-50—18-70
Secară — — — »	20-65—21-10
Ovăș — — — »	20-20—20-90

Prețul bucatelor pe termin.

Prețurile sînt a se socoti după 50 kg.

Grâu pe Octombrie 1912 — —	11 K. 08
Grâu pe Aprilie 1912 — —	11 „ 83
Grâu pe Maiu 1912 — —	11 „ 75
Secară pe Aprilie 1912 — —	10 „ 61
Cucuruz pe Maiu 1912 — —	8 „ 85
Ovăș pe Aprilie 1912 — —	10 „ 31

Poezii populare.

Fetele din satul nost
Tot umblă după frumos,
Da frumuseța nu s'agață
De fiece mohondeață.

Iar când mergi să le pești,
Te 'ntrebă că bogat ești,
Ele-asteaptă bogați mari —
Părinții li-s stânjenari.
Dară bogați sînt pe sate
De cei cu căldarea 'n spate.
De-i merge la ele-acasă
Nu găsești nimic pe masă,
Fără ceapă și mălai
Și gogoășele de ai,
Că dau grîul cel frumos
Pe poalele de din jos,
Și dau făina din sac
Pe cărpa cea de pe cap,
Pe pumnarii dela mână
Dau clișuța cea mai bună.
De-i zice că nu fac bine
S'apucă și rid de tine,
Și să vezi, o Doamne sfînte,
Zic că ele's mai cumînte!

Fetelor nu vă suiți,
Că iute vă coboriți!

De Pavel Luca
din Voivodeni.

Tot îmi zice-a mea măicuță
Să mă las de-o mea leliță,
Să-mi caut alta mai voinică
Că ai de-acum e prea mică
Și nevasta mituică
Face pita nedopsită.
Măică, măicuțușea mea
Nu-mi prea face voie rea.
Tot îmi zice o fetiță
Că să fiu al ei budiță
Și s'o iau eu de muiere
Că-mi aduce mare avere
Las' acum și după mine
Dacă vrei să fie bine.
Facă pita nedopsită,
Eu nu las a mea rubiță.
Fie mică ori mărișoară
Jur că n'o las până moare.

De Ilie Mărușteriu
din Sinitea.

Fetele până ce's fete
La birt truda le mai vede.
Numai dacă se mărită —
Câte șapte-opt la litră!

Mândră la voi în grădină
Prins'a doru rădăcină.
Eu mă duc să-l iau acasă
Rădăcina nu mă lasă.
Eu mă duc să-l bag în sîn
Șapte rădăcini îl țin.

De Moise Oprea
din Gașca.

O rugare modestă, care nu vă costă nici o oboșeală, dar administrației ziarului nostru poate fi de mare folos. Ziarul nostru roagă pe onoratul public că la cererea prețurilor curente sau la ori-ce cerere sau cumpărare să se provoace că adresa firmel a cetii-o în — ziarul „Tribuna” din Arad. —

**Cereți și răspunziți pretutindeni
„Tribuna Poporului“,**

foaia țaranului român și apărătoarea drepturilor lui.

Abonamentul :

1 an 4 cor.
6 luni 2 cor.

Arad, str. Deák Ferencz 20.

Târgurile de țară.

- 11—31 Martie calendarul nou. —
11. Baia-mare, Vințul-de-jos.
 12. Mălâncrav, Cluj, Olafalău-mare, Hodod.
 13. Zám.
 14. Ciacova, Odorheiu, Orăștie, Timișoara,
 15. Altetea.
 16. Detta (Timiș), Hunedoara, Sighișoara.
 17. Bătania, Bîrzava, Bichis, Cuvin, Jombolia, Oradea-mare.
 18. Bălcaci, Bonțida, Cincul-mic, Deza, Iernut.
 19. Apoldul-mare, Cuic-Sân-Domocoș, Agribiciu (Turda-Arieș), Mănăsturul-unguresc, Morisdorf, Parajd.
 20. Baia-de-Criș.
 21. Bogșa-montană, Brad, Căpâlnaș, Silvașul-de-sus, Erde-Sân-Giorgiu, Ozun.
 22. Arad, Bilac, Șimleul-Silvaniei, Vajdahaza.
 23. Măcău.
 24. Orlat, Virșeț.
 25. Agnita, Apold (com. Tîrnava-mare), Oravița-română.
 26. Feldioara, Ibașfalău.
 27. Făget.
 28. Cehul-Silvaniei, Tîrgul-Mureșului.
 29. Câmpeni, Roșia.
 30. Blaj, Giurgeu-Sâniclăuș, Hălmagiu-mare, Mehadia, Rușii-munți, Santa-Măria, Săsciori, Hașfalău.
 31. Cermeiu, Gyertyámos.

POȘTA ADMINISTRAȚIEI.

- George Faur, Criștior. Am primit 10 cor. abonament până la finea anului 1911.
- Emeric Balla, Pojoga. Am primit 12 cor. abonament până la finea anului 1912.
- George Boșneac, Fibiș. Poeziile trimise la redacția „Tribunei“ și dacă sunt bune se vor publica fără plată.
- Nicolae Sârb, Ghioroc. Am primit 3.50 cor. abonament până la finea anului 1911.
- Vucu Murgu, Iladia. Am primit 2 cor. abonament pe Semestrul I. 1912.
- Nicolae Ciosa, Bozovici. Am primit 6 cor. abonament până la 1 Iulie 1912.
- Romulus Chepetian și Dimitrie Cioca, Budinți. Am primit 4—4 cor. abonament până la finea anului 1912.
- Ion Lup, Szászbuda. Am primit 6 cor. in abonament.
- George Precupaș, Dieci. Anunțul publicat de 2 ori, costă 4.20 cor.
- George Marinea și Ioan Cioban, Nerău. Am primit 4—4 cor. abonament pe anul 1912.
- Pavel Franți, Reșița. Am primit 6 cor. abonament până la finea anului 1911.
- Aron Babuleă, Nadrág. Am primit 2 cor. abonament pe Semestrul I. 1912.
- Constantin Valea, Boroșineu. Am primit 4 cor. abonament pe anul 1912.

- Iacob Jema, Tievantul-mare. Am primit 12 cor. abonament până la 1 Iulie 1812.
- Toma Covasală, Beicherecul-mic. Am primit 5 cor. in abonament.
- Tecdor Novac, Iezvin. Am primit 4 cor. abonament până la 1 Iulie 1912.
- Ioan Regep, Cenadul-Sârbesc. Am primit 2 cor. abonament pe Semestrul I. 1912.

Redactor responsabil: Iuliu Giurgiu.
„Tribuna“ institut tipografic Nchin și Cons.

Caut un birt și prăvălie

spre închiriere sau și cumpărare, la sat, ori la oraș. Birtul și prăvălia pot să le iau în primire momentan sau la toamnă. Doritorii să se adreseze lui *Ioan Dirlea*, »Katona« gyógyintézet, Herkulesfürdő.

40 jugăre de pământ și un mare intravilan

se află de vândut în hotarul comunei *Dieci* (Décse, u. p. Alcsil, Aradmegye) gara: Háromalmás. Doritorii de a-l cumpăra să se prezinte în comună la vânzătorul dl *Lórencz Lipót*.

Primul strungar de lux român din Brașov

Anunț.

Am onoare a aduce la cunoștință on. public român, că am deschis în *Strada Neagră No 4* un atelier de strungărie de lux și mobilă, unde primesc spre efectuare totfelul de lucrări atingătoare în branșa aceasta precum: *picioare de masă, jocuri de popice, fesnice pentru biserici, stâlpi de străni strungărite etc.* La comande pe postă servesc în timp scurt, fără rambursă.

Specialist în canaluri de bufi.

Mai departe primesc și *reparaturi de ploiere și parasoale* precum și *reparaturi* ce se abat în branșe ca violine, dacuri, bile etc.

Comercianții primesc deslușiri bucuros. Comandele se efectuează solid și cu prețuri ieftine.

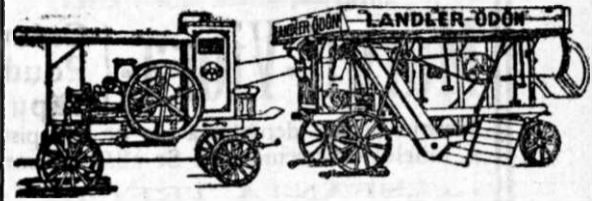
Rugând sprijinul onor. public, semnez
Cu deosebită stimă:

Ilie Sârbu Elias,

In atențiunea On. Public!

- Cine are lipsă de următoarele, să se adreseze către mine:
- Țiglă de acoperit căsi, cătrănită ori roșie, din renumitele fabrici ale lui Bohn.
- Mașini de săpat și sămănat cucuruz, pluguri, grape etc.
- Mașini de trierat, mânate cu foc, benzin, cai ori cu mână, precum și totfelul de mașini și recvizite pentru economie.
- Coase de prima calitate.
- Trifoi și tot felul de sămânțuri.
- Soiuri de hoară.
- Caut și așez lucrători pentru economie, precum și băieți la măiestrie.
- Reflectanții sunt rugați a mă recerca verbal, ori în scris, la dorință, merg în persoană la fața locului.
- Adresa:
Vaselian Popoviciu,
inv. penz.
Marosborsa (Berzova) Comit. Arad.

Patentatură originală din Svedia.
„ROBUR“ motor cu olei natural
in urma multiplelor calități este
cel mai bun dintre toate motoarele de acest fel
având o putere de 2—300 cai (HP.)

Noutate! Noutate!

Lucru neîntrecut de ieftin!
Il recomandăm poentru:
mori-, ateliere industriale
și la totfelul de mașini agricole.
Spese la cias după fiecare HP. 1 1/2 fl.
Nu este supus supravegherei finanțelor!
Se vinde și în rate! Garanție deplină!
Mașini, motoare folosite se schimbă cu nouă.
Catalog la cerere trimit gratis.
Landler Ödön, Motortelepe,
Budapest, Lovag-u. 2.

Szepesi Frigyes

măcelar și cărnătar în Budapeșt

Fabrica și cancelaria: IX., Sfrada Ranolder 21.
Magazinul: XII., Strada Dohány Nr. 72.

Recomandă pe lângă prețurile obișnuite,
unsoare și slănină
de prima calitate.
Comandele din provincie se liferează momentan.— Cereți anunțul prețurilor.

Imprumut ieftin,

fără cheltuieli anticipative, cu procente de 4% și amortizație, pe pământuri, dela 10—65 ani, rămânând procentele acele...

Ofer diferite mașini agricole

fabricatele cele mai bune, construcția cea mai perfectă, precum: mașini de treerat, cu abur, benzin și olei, mașini de sămănat și și cosit cu abur, benzin și olei pe lângă prețurile cele mai convenabile cu plătire în rate.

Cumpăr, vând și parcelez

moșii, pământuri, fabrici și case. Vând mașini, motoare calitate bună, preț ieftin. Instalez luminare cu acetelin și vând obiectele necesare.

La dorință trimit specialist.

Caut agenți la sate, pe lângă onorar.

Agentura generală comercială.

Palmer Mátyás

Timișoara, Strada Jenő-Herceg Nr. 13.

In atenția economilor!

Contra tăciunelui:
se află la farmacia menționată un
lăchid de stropit. La 100 kg. e deajuns
un pachet de 40 fil. Rezultat sigur!

Distins cu medalle de aur la expoziția
internațională din Paris:

Margit-Viora- { Crème.
Poudre.
Săpun.

Nestricăcioase, depărtează de pe față pistrii
și totfelul de neurățânie. Se află la farmacia:

„SFANTA TREIME“

ERNEST BRAUN
Temesvár-Józsefváros, Bem-utca 30
Prețul 1 cor. 60 fil. Expediție de 2-ori la zi.

GUSTAV FRICK

tinichigiu artistic și pentru edificii în
Medlaș — Medgyes, Strada Schmied No 26.

Pregătește în atelierul său aranjat cu mașini
totfelul de lucrări pentru zidiri, lucrări
de tinichea, înfrumșetări, acoperire de biserici
și turnuri, lucrări de stacmol turnat pentru
ornament, precum și pentru firme, apoi și
vane de scaldat în toată mărimea ș. a.

Cel mai ieftin loc de cumpărat

mașini de cusut
și industriale din țară și
străinătate.

Biciclete „Alfa“

gramofone,

plăci, și părți constitutive.

Cumpărătorii primesc instrucțiune gratuită în
croi și cusut. Roagă binevoitoarele comande:

Bodor Béla, depozitar de mașini
Făgăraș, Honvéd-utca No 11.

P. Bittenbinder

colorator de mătăsuri, curăți-
tor chimic de haine și spălător.

Timișoara — Temesvár.

Centrala: Józsefváros, Fröbel-u. 37.
Filiala: Gyárváros, Fő-utca 27. sz.

Curăță și colorează, chimic, ori-ce
haine de dame, domni și copii, per-
dele, pânzături și îmbrăcăminte de
mobile. — Apoi spală și calcă ori-ce
fel de albituri, gulere și mangete.
Comande din provincie se fac prompt.
Costume bărb. curăț chimic cu 3 cor.
Părbuește totfelul de tort în diferite colori.

Dacă a-ți încercat toate!

și tot nu v'au trecut durerile reumatice
cereți o sticlă de

spirt de gheață

care face să înceteze imediat ori-ce
durere de cap, de dinți
provenite din răceală, ca de exemplu:
junghiuri în coaste și în spate
se folosește cu rezultat bun. Iar în
contra guturaiului singurul remediu.

Prețul unei sticle 60 fileri, o
sticlă mare 1 cor. 20 fileri,
3 sticle mari sau 6 sticle
mici se trimit porto franco.

Cantități mai mici nu se expediază.

Se găsește și se poate comanda dela

Szémann Agoston,
farmacist.

Hatvan, Fő-tér 126. sz.

Se expediază zilnic în toate părțile.

Proprietarii
de mașini de treerat
cruță bani, timp și lucru
cu folosirea coșului
brevetat „STERN“

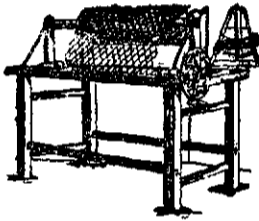
O comisie de specialitate a constă-
tat, că o cantitate de paie de 500 de
bugle treerate cu coșurile de până
cum, a dat încă 680 kgr. de grâu la
a doua îmblătire cu coșul »STERN«.

Cere prospect franco și gratuit dela

Bárdos és Brachfeld,

Budapest, VI., Gyár-utca 5.

Cele mai ex-
celente instru-
mente pentru
săparea de

fântâni arteziene le pregătește
și expediază

Várady Lajos,

fabrică de instrumente
Hódmezővásárhely,
VI., Ferencz-utca.

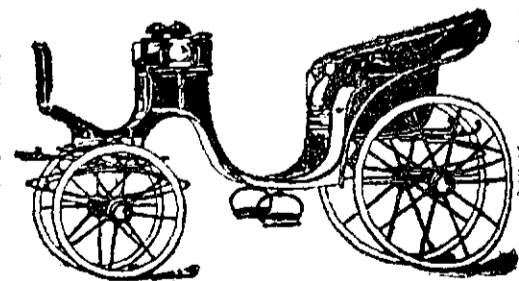
Nu trebuie să anteprenori; domeniile, co-
munele, singuraticii: singuri pot face să-
parea cu instrumentele mele.

Prinlucrător mijlocesc.

Recomand și mașini pen-
tru împletitul de sîrmă.

Catalog de prețuri trimit gratis și franco.

Premiat la 6 expoziții.

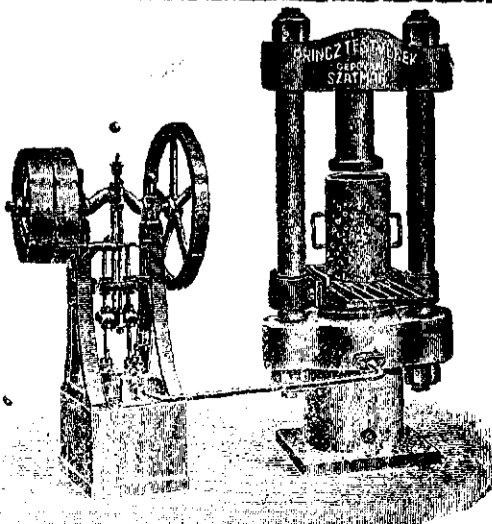

M. LUDVIG succesor
IOAN KUMMER

cea mai veche uzină pentru fabricarea
trăsurilor în

Timișoara-Fabrică, țărnuț Bega 14.
(Temesvár-Gyárváros, Béga-jobbsor 14)

Recomandă uzina sa înlocuită cu
puteri motorice și lucrative bune,
pentru prepararea articolelor de fe-
rărie, șelărie și lustruire cu prețuri
ieftine, dispunând de un serviciu
prompt și execuție modernă.

Atelierul de mașini și pentru clădit mori

PRINCZ TESTVÉREK

— din SZATMÁR. —

■ Pregătește petrine și orice mașini ■
■ pentru stors olei, mănate cu apă ■
■ mașini de desghioat, sfărmat ■
■ și prese, pe lângă asta cele mai ■
■ exacte transmisiuni cu ■
■ — tractație circumpeșală. — ■

■ Instalăm mori pe tain, ■
■ ori cu cilindre. ■

Premiat:
München 1903. Sibiu 1903. București.
1906. Brünn 1907. Bruxella 1911.

Emil Fischer,

fotograful de curte al A. S. R. Prințului Josif
Sibiu, Str. Cisnădiei No 5
vis-à-vis de Hotelul »Impăratul Romanilor«.

Atelier de fotografări artistice.
Tablouri în grupuri; de copii; arhitecto-
nice și reproduceri de toffelul la mărime.
Fotografii în portret, afară de atelier.
Apartament propriu de pictură.
Comande numai după fotografiile de probă.

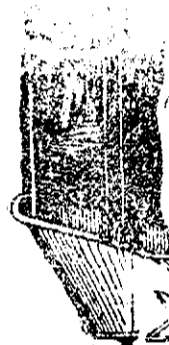
Fotografări pe
ori-ce timp.
— Execuție —
splendidă.

Anton Harl

tinichigiu

Sibiu—Nagyszeben, Rossplatz Nr. 8.

Pregătește în atelierul său cu motor electric
toffelul de lucrări pentru zidiri, lucrări
de tinchea, înfrumșetări, acoperire
de biserici și turnuri, lucrări de stac-
mel turnat pentru ornament, precum și
pentru firme, vane de scaldat în toată
mărimea, ș. a. — Toate coman-
dele se execută prompt și cu
punctualitate.

GUSTAV SCHMIDT

fabrică de ploiere

Sibiu—Hermannstadt, Grosser-Ring No 3—5
(Palatul Bodenkredit).

Recomandă magazinul său bogat asortat cu cele
mai noi și mai moderne

ploiere-entoutcas

(pentru soare și ploaie)
precum și

ploiere

de calitate excelentă
pentru domni și dame.

Comandele se execută prompt cu și punctualitate.

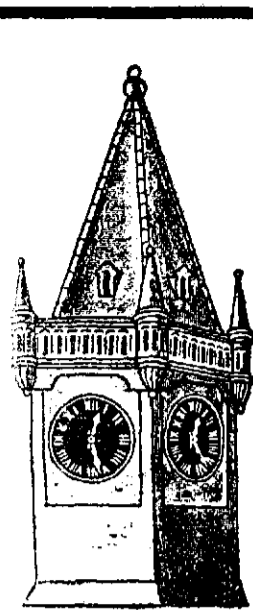
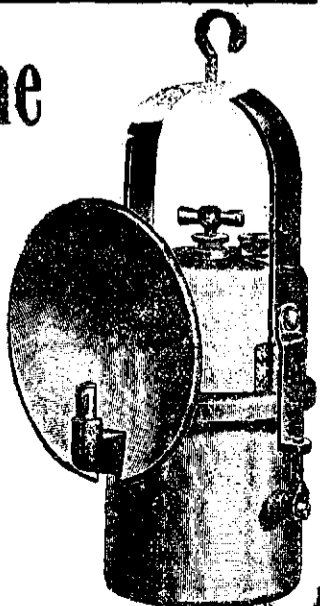
Lampe pentru mine

și tot felul de lampe cu acetylen,
fabrichează

Bartos Zoltán

fabricant de lampe,

Budapest, VII., Gizella-ut 55.

Fabrica nouă de OROLOGE DE TURN Sarkadi Zoltán & Comp.

fabricanți de oroloage pentru turnuri în
Nagyvárad, Damjanics-u. 30.
(Casa proprie)

Recomandă introducerea admirabilelor oro-
loage de aramă, cari trebuie trase tot la 8 zile
odată, pentru biserici, palate, primării, fabrici și
câșărmi. Se pregătesc oroloage pentru prețuri
convenabile, garanție mai mulți ani. Parohiilor și
primăriilor se vând și în rate lunare. Repararea
oroloagelor de turn se execută cu minuțiozitate.

Cel mai ieftin loc de cumpărat e Marchitania G. Florian & Comp.

Versecz.

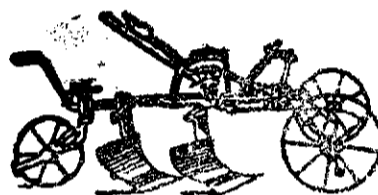
Telefon 78.

Mare asortiment:

de pluguri, osii, ferării, unelte pentru casă și bucătărie, vân-
zare în regie a ierbii de pușcă, arme, cartușe și toate

requisitele de vânătoare.

Serviciu prompt și prețuri
ieftine. Comande prin tren și
poștă se efectuează grabnic și
cu cea mai mare punctualitate.

Cel mai bun și mai ieftin izvor de cumpărat!

Cel mai mare asortiment în

pălării de domni și copii

numai fabricații veritabile în cele mai moderne colori
și fason elegant, — apoi în

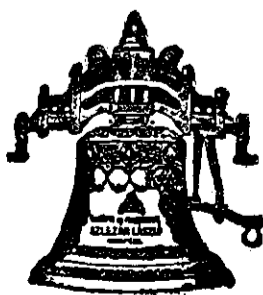
Cilindre și Claque-uri la

Gustav Schuster succesorul, Sibiu—Nagyszeben.
Grosser Ring 17.

Specialitate: fabricație pro-
pria de pălării
pentru țărani români și sași.

Fabrică de clopote

Distinsă la expoziția
universală din Paris.

Szlezák László

fabrică p. turnat clopote, accesorii
de turnuri și stativele lor

Budapesta, Frangepán-u. 77.
(Casa proprie. Lângă stațiunea tramv. electric).

Se recomandă pentru executarea ori-
căror lucrări din acest ram, ca turnarea
de clopote noi și vechi, pelângă ga-
ranție de mai mulți ani, cu coroană de
fier invenția mea. Pregătesc statine
drepte și plecate pentru clopote.

Preliminare se trimite la cerere gratis
și franco. — La dorință merge și în pro-
vincie pe spesele proprii. Execuție solidă.

= A elierul de fotografariat a lui =

== Csizhegyi Sándor ==

Cluj—Kolozsvar, Piața Mátyás király-tér Nr. 26.
— (Lângă farmacia lui Hintz). —

Aici se fac și se măresc cele mai frumoase fotografii, deasemenea acvarele, picturi în olei, specialități în pânze ori mătase, cari prin spălare nu se strică. La firmă fiți cu băgare de seamă n'o confundați, Cluj—Kolozsvar, Piața Mátyás király tér No 26, lângă farmacia lui Hintz. — Referindu-vă la acest ziar veți avea favor în prețuri.

Români! replantați viile cu altoi dela firma română!

„Mugurul”

însoțire economică

Elisabetopol—Erzsébetváros
(Kis-Küküllő vm.).

Altoi de vie

calitate distinsă — pe lângă celea mai moderate prețuri soiuri de vin de masă viță americană cu și fără rădăcină, ochiuri de altoit, viță europeană cu rădăcină.

Se află de vânzare la însoțirea economică

„Mugurul”

Elisabetopol—Erzsébetváros.

Material disponibil în altoi peste trei (3) milioane.

Școalele noastre n'au fost atacate de peronosporă.

Altoii sunt desvoltați la perfecțiune!

La cumpărări pe credit celea mai ușoare condiții de plată!

La cerere preț curent și instrucțiuni gratis și franco.

Români! Trimiteți băieții la cursul practic la altoit

CIASORNICE,
GIUVAERICALE,
GRAMAFOANE și PLĂCI

cu plătire în rate, pe lângă garanție de 10 ani. Cele mai ieftine din întreaga țară la

TÓTH JÓZSEF,

orologier și chromometric. SZEGED, Dugonics-tér 11.

Mulțime de scrisori de recunoștință!

Reparații cu garanție de 5 ani.

Trimiteți catalog românesc gratuit și franco. Cele mai bune plăci românești de gramafon.

Cel mai frumos și cel mai fetin cadou și suvenir este INELUL

CU LITERE alui Ficher, care se poate lărgi și strânge, cu literă după plac. — Prețul în bani gata: inel de argint, aurit 2 cor., inel de aur 14 carate 5 cor și aur cu mărgăritare și pietri turchestan 7.50 cor. cu 3 briliante 38 cor. Porto și împachetarea 70 fil.

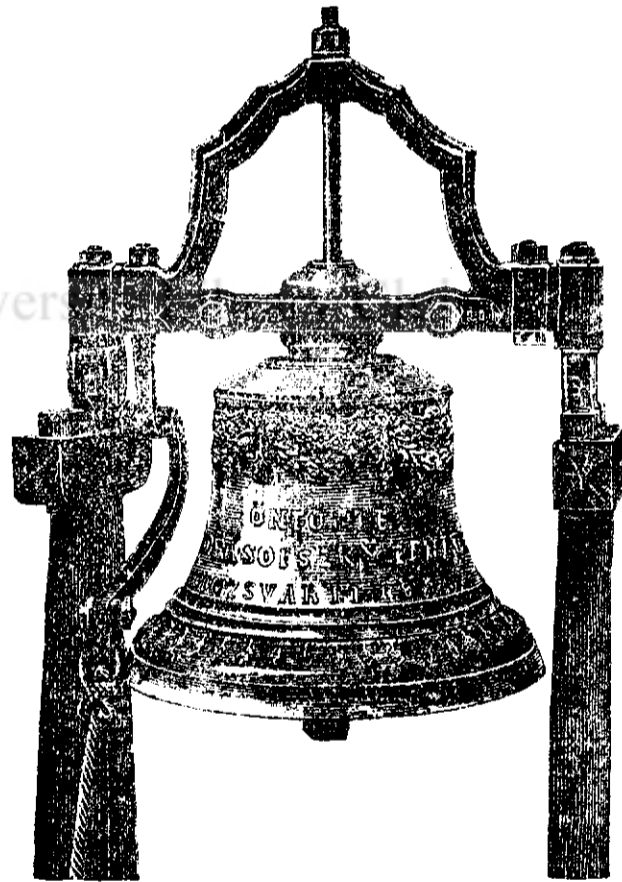
Industrie din patrie.

Inițiat la anul 1770.

Efraim Andrásowszky

turnător artistic de clopote

Kolozsvar, Kossuth Lajos-u. 32.

Recomandă în atenția preoților de ori-ce confesiune, parochiilor și onor. episcopii

turnătoria

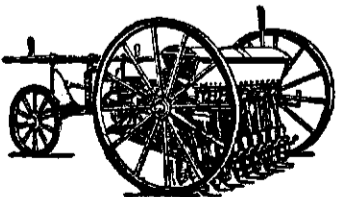
sa
de clopote

Primește turnarea a ori-ce fel de clopote, turnarea de nou a celor crepate sau schimbarea lor.

Recomandă pe lângă garanție instalarea cu coroană de fier, invenție proprie brevetată.

Comandele din provincie se efectuează repede și conștiințios. La cerere trimiteți preliminar gratuit și franco.

Noutate!

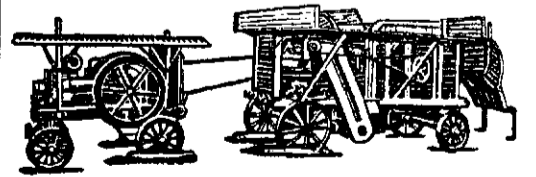

Depozitul fabricii de mașini agricole

Gömöri Testvérek,

Budapest, IX., Boráros-tér 2.

Noutate!

Reprezentant pentru Ungaria al firmei JEZEK K. & R. fabrică de mașini și turnătorie de fier în Blanskó.

Mașinile de treerat, — aranjamente complete de mori și mașinile de semănat — livrate de Gömöri Testvérek — în urma mulțămirii generale — le recomandăm tuturor agronomilor.

Recomandăm mașinile noastre de sămănat construcție solidă, corespunzătoare tuturor pretențiilor, cu despărțiminte separate pentru semănatul porumbului. — Recomandăm încă următoarele specialități: Mori cu cilindri de piatră și site, pentru măcinat mare, mijlociu și fin, la putere de apă, abur și motor.

Mașini pentru fabricarea țiglei, aranjamente complete pentru fabrici de țigle. Mașini pentru țigle de ciment și de spart piatră.

A fost distins cu nenumărate premii: cel mai nou sistem de mașini de treerat, cu motor, pe cari le recomandăm în deosebi on. agronomi, pe lângă garanție și condiții acomodate de plată. — Pentru instrucția necesară la conducerea acestor mașini trimitem om de specialitate.

Pe cei cari doresc să cumpere îi vizităm în persoană, având astfel cumpărătorii în câștig și anume onorariul ce l'ar încasa în alt chip, agentul.

SERVICIU PROMPT!

Catalog la dorință trimitem gratis.